

שאלות על הדרמה הקלאסית והמודרנית(שאלונים 2015-2018)

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך" וטרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר", (בחינת בגרות חורף 2015)

"מקבת", "אותלו"

4. בחר בשני דיאלוגים / מונולוגים מן הטרגדיה שלמדת (שני מונולוגים או שני דיאלוגים או מונולוג ודיאלוג).

תאר כל אחד מהם, והסבר את תרומתו להבנת משמעות העלילה הטרגית.

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך"

"אנטיגונה"

5. במחזה באים לידי ביטוי היבטים שונים בדמותה של אנטיגונה: אחות, אשת עקרונות, לוקה בהיבריס.

תאר היבטים אלה, והסבר כיצד הם מסייעים להנעת העלילה הטרגית במחזה.

"אדיפוס המלך"

6. בעלילת המחזה נחשפים היבטים שונים בדמותו של אדיפוס המלך: דאגה לעם, נטייה לרגזנות ודבקות בהגעה לאמת.

תאר היבטים אלה, והסבר כיצד הם מסייעים להנעת העלילה הטרגית במחזה.

טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו"

7. הסבל הוא מרכיב מרכזי בטרגדיה.

ממה נובע הסבל בטרגדיה שלמדת? תאר כיצד הוא בא לידי ביטוי בשתי סצנות במחזה.

הסבר את תפקידו של הסבל בבניית משמעות הטרגדיה.

מחזה מודרני (מהמאה ה-19 או מהמאה ה-20)

8. בחר בשתי סצנות (תמונות) מרכזיות מן המחזה המודרני שלמדת, תאר אותן, והסבר מדוע לדעתך

הן מרכזיות? נמק את דבריך.

9. אמצעים דרמטיים, כמו תפאורה, אבזרי במה, פריטי לבוש ומאכלים מבליטים את הקונפליקטים במחזות.

מהו הקונפליקט במחזה שלמדת? הסבר כיצד שניים מן האמצעים הדרמטיים מבליטים קונפליקט זה.

*** (קיץ 2015)**

10. הסבר את הגורמים שבגללם אנטיגונה וקריאון לא הגיעו לפשרה ביניהם. הדגם את דבריך.

○ אילו קריאון ואנטיגונה היו מגיעים לפשרה, האם עדיין היה המחזה שייך לסוגה "טרגדיה"?

נמק את דבריך.

"אדיפוס המלך"

11. תאר שתי פגישות של אדיפוס עם דמויות אחרות במחזה, והסבר מה מלמדות הפגישות שתיארת על דמותו של אדיפוס ועל התהליך שחל בו.

**טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו"
"המלט"**

12. במרכז הטרגדיה "המלט" עומדים הספקות. לפעמים אלו ספקותיו של המלט, לפעמים של דמויות אחרות בטרגדיה. (על פי רות נבו) הסבר והדגם דברים אלה על פי עלילת המחזה.

"המלך ליר"

13. האבהות עומדת במרכז הטרגדיה "המלך ליר".

הסבר והדגם כיצד האבהות באה לידי ביטוי במחזה. בסס את דבריך על דמותו של המלך ליר ועל דמותו של גלוסטר.

"מקבת"

14. לאורך המחזה דמותו של מקבת מתפתחת ומשתנה לעיני הצופה.

הסבר והדגם קביעה זו. בסס את תשובתך על שני מונולוגים או על שתי תמונות או על תמונה ומונולוג מן המחזה.

האם היחס של הקהל כלפי מקבת משתנה בעקבות השינויים בדמותו? נמק והדגם את דבריך.

"אותלו"

15. תאר נקודות של כוח ונקודות של חולשה בדמותו של אותלו, והסבר כיצד השילוב בין כוח לחולשה מניע את העלילה הטרגית של המחזה.

מחזה מודרני (מן המאה ה-19 או מן המאה ה-20)

16. האם המשפחה ו/או הקהילה במחזה המודרני שלמדת הן מקור לכוח ולהגנה או גורם מחליש ואף הרסני? נמק והדגם את דבריך.

17. דמויות המשנה במחזה ממלאות תפקידים כמו הנעת העלילה, הארת הדמויות המרכזיות במחזה

והבלטת סוגיות מרכזיות בו.

בחר בשתיים מדמויות המשנה במחזה המודרני שלמדת, תאר אותן, והסבר את תפקידיהן במחזה

*** (בגרות חורף תשע"ו, 2016)**

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך"

1. אחד השלבים החשובים ביותר בטרגדיה היוונית הוא ההכרה של הגיבור בטעותו.

תאר שלב זה בטרגדיה שלמדת ("אנטיגונה" או "אדיפוס המלך"), והסבר מה הוביל את הגיבור הטרגי להכיר בטעותו, וכיצד הוא התמודד עם הכרה זו.

"אנטיגונה"

2. הצג את הקינה של אנטיגונה בזמן שהיא מובלת למערת הקבר.

מה קינה זו מלמדת על דמותה של אנטיגונה? הסבר והדגם את דבריך.
לדעתך, האם קינה זו יכולה לשנות את היחס של הצופים והקוראים כלפי אנטיגונה?
הסבר את דבריך.

"אדיפוס המלך"

3. הצג את דברי אדיפוס לאחר שהתגלתה האמת ויוקסטה התאבדה.
כיצד דברי אדיפוס אלה מאירים את דמותו ואת גורלו? הסבר והדגם את דבריך.
טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו"
4. אילו ערכים מקודשים מופרים בטרגדיה של שקספיר שלמדת, וכיצד הפרת הערכים בטרגדיה זו מובילה להשתלשלות העלילה עד לסופה הטרגי? הסבר והדגם את דבריך.

"המלט"

5. התנהגותו של המלט מעידה על צדדים שונים ואף מנוגדים באישיותו.
הסבר והדגם קביעה זו, על פי עלילת הטרגדיה.

"המלך ליר"

6. המלך ליר הולך ומתפכח במהלך הטרגדיה, ודמותו נעשית עמוקה ואנושית יותר.
הסבר כיצד תהליך ההתפכחות הזה בא לידי ביטוי בעלילת הטרגדיה. בסס את דבריך על שתי סצנות מן הטרגדיה.

"מקבת"

7. נבואת המכשפות בתחילת המחזה מתממשת במלואה במהלכו. עם זה, אפשר לטעון כי דרך המימוש של נבואה זו נתונה לבחירה המוסרית ולמעשיהם של מקבת ושל לידי מקבת.
הסבר והדגם קביעה זו.

"אותלו"

8. מצד אחד דסדמונה היא אישה עצמאית, המודעת לקסמיה ולכוחה, ומצד אחר היא קרבן לגברים שבסביבתה.

הסבר כיצד שני צדדים אלה באים לידי ביטוי בטרגדיה.

מחזה מודרני

9. בחר בדמות של אישה מן המחזה המודרני שלמדת. תאר את הדמות שבחרת, והסבר את השפעתה על הסובבים אותה.
10. תאר מערכת יחסים בין שתי דמויות מרכזיות במחזה המודרני שלמדת, והסבר כיצד מערכת יחסים זו מאירה בעיה או קונפליקט העומדים במרכז המחזה.

(קייץ 2016)

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך"

7. אחת ממטרות הטרגדיה היוונית הייתה לחנך את העם.
הסבר כיצד התנהגותו, בחירותיו וגורלו של הגיבור הטרגי בטרגדיה שלמדת ("אנטיגונה" או "אדיפוס המלך") מסייעים בהשגת מטרה זו.
"אנטיגונה"
8. כיצד הקונפליקט המרכזי בטרגדיה "אנטיגונה" בא לידי ביטוי ביחסים בין בני משפחה?
הסבר והדגם את דבריך באמצעות שתי מערכות יחסים כאלה.
"אדיפוס המלך"
9. בסיום הטרגדיה "אדיפוס המלך" מייעץ קראון לאדיפוס "אל תשתוקק לשלוט בכול".
הסבר מה גרם לקראון לומר דברים אלה לאדיפוס, וכיצד הם קשורים לחטא הגאווה ולגורלו הטרגי של אדיפוס.
טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו", "רומיאו ויוליה"
10. שילוב של תכונות הגיבור וגורמים חיצוניים מוביל לגורלו הטרגי.
הסבר והדגם קביעה זו, על פי הטרגדיה שלמדת.
11. "המלט"
- חשדות ומעקבים מניעים את העלילה הטרגית במחזה "המלט" ומאפיינים את מערכות היחסים של הדמויות.
הסבר והדגם קביעה זו.
12. "המלך ליר"
- תאר את תמונת הסערה שבמערכה השלישית במחזה, והסבר את משמעויות הסערה בהקשר של הטרגדיה כולה.
13. "מקבת"
- מקבת הוא הגיבור הטרגי המרכזי במחזה.
לדעתך, האם גם לידי מקבת היא גיבורה טרגית? נמק והדגם את דבריך, ובסס אותם על מאפייני הגיבור הטרגי.
14. "אותלו"
- הניגוד בין תמימות ובין ערמומיות מאפיין דמויות בטרגדיה "אותלו" ומניע את העלילה הטרגית.
הסבר והדגם קביעה זו.
13. "רומיאו ויוליה"
- העלילה הטרגית ב"רומיאו ויוליה" נעה בין אהבה גדולה ובין שנאה גדולה.
הסבר קביעה זו, ובסס את דבריך על שתיים מן התמונות במחזה.
מחזה מודרני: (מן המאה ה-19 או מן המאה ה-20)
16. תאר את הפתיחה ואת הסיום של המחזה המודרני שלמדת.

מה אפשר ללמוד מן המצב של הדמויות (מצבן הנפשי, החברתי, המשפחתי וכו') בפתיחת המחזה ובסיומו על תפיסת העולם שבבסיס המחזה?
הסבר והדגם את דבריך.

17. שילוב של יסודות טרגיים וקומיים, דמות גיבור שהוא אנטי גיבור, חרדה ואי־ודאות וביקורת על תופעות בחברה המודרנית הם מאפיינים של מחזות מודרניים.
בחר בשניים מן המאפיינים האלה, והסבר כיצד הם מעוצבים במחזה המודרני שלמדת.
מהי התרומה של מאפיינים אלה לבניית המשמעות של המחזה? הסבר והדגם את דבריך

[חורף 2017 חורף 2017](#)

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך"; טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר",

"מקבת", "אותלו", רומיאו ויוליה

13. על פי המחזה שלמדת (מחזה מאת סופוקלס או מחזה מאת שקספיר), הצג והסבר שני מאפיינים של הטרגדיה הקלסית.

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך"

אנטיגונה

14. יש דמויות בטרגדיה הרואות באנטיגונה דמות פורעת חוק, ויש דמויות המעריכות את מעשיה. א. הסבר והדגם קביעה זו. בסס את דבריך על שתיים מן הדמויות בטרגדיה (גם המקהלה יכולה להיחשב לדמות).

ב. לדעתך, האם אנטיגונה היא פורעת חוק או אישה הראויה להערכה? הסבר והדגם את דבריך. אדיפוס המלך

15. "שלב ההיפוך" הוא השלב שבו הגיבור הטרגי מגיע לידיעה וגם מידרדר מהצלחה לכישלון. תאר שלב זה בטרגדיה "אדיפוס המלך", והסבר את תרומתו לבניית המשמעות הטרגית של המחזה.

טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו", רומיאו ויוליה

המלט

16. אפיין את יחסיו של המלט עם נשים בטרגדיה, ובסס את דבריך על שתי סצנות. הסבר מה יחסים אלה מלמדים על דמותו של המלט ועל מצבו הנפשי.

המלך ליר

17. לפניך קטע העוסק בטרגדיה "המלך ליר". קרא אותו, וענה על השאלה שאחריו.

בפתיחת המחזה מוצג גיבור העומד לעשות צעד גורלי: להוציא את עצמו במו ידיו מן ההקשר החברתי

שבו הוא חי [...] הוא עומד לוותר על מלכות ממשית ולהותיר בידיו רק את התואר "מלך" [...]

(על פי פריי, נ' 1986). [המלך ליר: טרגדיה של בידור. בתוך ר' מזלי] [עורכת],

המלך ליר ושקספיר: מבחר מאמרים [עמ' 86]. [ירושלים: כתר)
מהו הצעד הגורלי בטרגדיה זו, ומה הן תוצאותיו? הסבר והדגם את דבריך.

מקבת

18. לפניך שני קטעים מן הטרגדיה ובהם דבריו של מקבת (בתרגום של מאיר ויזלטיר).
קטע 1) (לקוח מראשית הטרגדיה וקטע 2) (לקוח מאמצעה. קרא אותם, וענה על השאלה שאחריהם.

(1) מחשבתִי, שְׁבֵה יֵשׁ רֵצַח כְּהִזְיָה בְלִבְדִּי,
מִזְעֻזְעַת בִּי אֶת כָּל הָאֲנוּשִׁי,
עַד שֶׁהִשְׁכַּל מִסִּתְתָּם מְרַב סְכָרוֹת,
וְרַק הֵלֵא־קִיָּם יֵשׁ לוֹ קִיּוֹם.
[...]

אם הגורל רוצה שאני אמלך,
אולי יד הגורל תכתיר אותי
בלי שאנקף אצבע.

(2) הרחקתי לכת בשלולית הדם,
ואם אֶחָדֵל, יִקְשֶׁה עָלַי לְחֹזֵר

על פי קטעים אלה, הסבר את התפתחות דמותו של מקבת. בסס את דבריך על העלילה הטרגית.

אותלו

19. לפניך דבריו של אותלו (בתרגום של נתן אלתרמן) לפני התאבדותו. קרא אותם, וענה על השאלה
שאחריו.

לו תִּסְפְּרוּ בִּי כְּאֲשֶׁר הִנֵּנִי:
לְבִלִי הַמְתִּיק דְּבָר וּבְלִי בִקֵּשׁ רְעוּת.
עַל אִישׁ סִפְרוּ שְׁלֵא הִשְׁכִּיל אֶהֱבֵה,
אֶךְ רַב מְדֵי אֶהֱבֵה; אֲשֶׁר אֵלַי קִנְאָה
לֹא שָׁשׁ, אֶךְ בְּבוֹאָהּ – עַד נִפְשׁ בָּאָה;
אֲשֶׁר בְּמוֹ יָדוֹ, כְּפָרָא בּוֹר, הִשְׁלִיךְ
פְּנִינָה. יִקְרָה מִכָּל אוֹצְרוֹת הַשְּׁבֵט;

בדברים אלה אותלו מעיד על התנהגותו. הדגם קביעה זו על פי שתיים מן הסצנות במחזה,
והסבר כיצד מוצגת בהן דמותו של אותלו כגיבור טרגי.

רומיאו ויוליה

20. לפניך דבריו של לורנצו (בתרגום של רפאל אליעז) הנושא קינה על מות רומיאו ויוליה.
קרא אותם, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריהם.

וְאִם אֲשֶׁם אָנִי כְּמֵלֹא נִימָה
בְּפִרְעָנוֹת, שְׁנַתְּרֵנָּה עָלֵינוּ,
יִטַּל הַצֶּדֶק אֶת יְמֵי זְקוּנֵי
מַעַט לְפָנָי זְמַנִּים, וַיְהִי שֶׁלֹּל
בְּיַדִּי הָאֲכֹזֵרִי שְׂבַחֲקִים.

א. הסבר והדגם מדוע לורנצו מרגיש אשם במותם של רומיאו ויוליה.

ב. האם, לדעתך, לורנצו אשם? הסבר והדגם את דבריך.

הבא מן המחזה סיבות נוספות להתפתחות הטרגית של העלילה.

מחזה מודרני (מן המאה ה-19 או מן המאה ה-20)

21. במחזות מודרניים רבים בא לידי ביטוי הרצון של האדם לזכות באהבה ובהכרה של הסביבה.

כיצד רצון זה בא לידי ביטוי במערכות היחסים במחזה המודרני שלמדת? האם רצון זה מתממש

במחזה? הסבר והדגם את דבריך.

22. תאר שתי סצנות מרכזיות במחזה המודרני שלמדת. כיצד המתרחש בסצנות אלה מעצב

את עולמן

של הדמויות ואת בחירותיהן? הסבר והדגם את דבריך.

קייץ 2017

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך"; טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר",

"מקבת", "אותלו", "רומיאו ויוליה"

10. מתח וחשש מפני הצפוי לקרות בונים את חוויית הקריאה בטרגדיות רבות.

הסבר והדגם קביעה זו על פי הטרגדיה שלמדת, וכתוב אילו רגשות מעורר בקוראים סיום

הטרגדיה.

11. מצב של קלקול ושיבוש הסדר התקין ומאמצי תיקון והשבת הסדר על כנו הם שלבים בעלילת

הטרגדיה.

תאר שלבים אלה בעלילת הטרגדיה שלמדת, והסבר את תוצאותיהם.

מחזה מודרני (מן המאה ה-19 או מן המאה ה-20)

12. במחזות מודרניים רבים הדמות המרכזית סובלת מבידודות, אף על פי שהיא שייכת למערכת

משפחתית או חברתית.

תאר את הסיבות לבדידות של דמות מרכזית במחזה המודרני שלמדת, והסבר כיצד היא

מתמודדת עם בדידותה.

13. רגשות עזים כמו אהבה, שנאה, קנאה ונקמה מניעים את העלילה של מחזות רבים.

מהו הרגש (או הרגשות) המניע את המחזה המודרני שלמדת?

הסבר והדגם את דבריך על פי שתי סצנות מן המחזה.

חורף 2018

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך"; טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו"; "רומיאו ויוליה"

"אותלו", "רומיאו ויוליה"

9. האם בטרגדיה שלמדת אפשר לקבוע באופן חד־משמעי מי הן הדמויות "הטובות" ומי הן הדמויות "הרעות"?

הסבר והדגם את דבריך.

10. בטרגדיה הקלסית כל הכרעה של הגיבור משפיעה על חייו ועל חיי הסובבים אותו.

הסבר והדגם קביעה זו על פי הטרגדיה שלמדת.

מחזה מודרני (מן המאה ה-19 או מן המאה ה-20)

11. במחזות מודרניים רבים נפגעים ערכים אנושיים ומוסכמות חברתיות.

א. הסבר והדגם מה הם הערכים האנושיים או המוסכמות החברתיות שנפגעו במחזה המודרני שלמדת.

ב. האם לדעתך משתמע מן המחזה מה הם הערכים הראויים שעל פיהם יש לנהוג? הסבר והדגם את דבריך.

12. האם במחזה המודרני שלמדת אפשר לקבוע באופן חד־משמעי מי הן הדמויות המעוררות הזדהות ומי הן הדמויות

המעוררות הסתייגות או סלידה? הסבר והדגם את דבריך.

בתשובתך כתוב אם חלוקה זו נשמרת עד סיום המחזה.

קייץ 2018

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך"; טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו", "רומיאו ויוליה"

1. מעשים קיצוניים, תעוזה, התרסה ופריצת גבולות מאפיינים את ההתנהגות של הגיבור הטרגי.

כיצד מאפיינים כאלה באים לידי ביטוי בהתנהגות של הגיבור (או הגיבורה) בטרגדיה הקלסית שלמדת?

הסבר את תרומתם לבניית משמעות המחזה.

2. מהו הרעיון המרכזי (או הרעיונות המרכזיים) בטרגדיה שלמדת?

הצג שניים מן האמצעים הדרמטיים (למשל דיאלוגים, מונולוגים, ניגודים, סיבוך והתרה בעלילה) שבאמצעותם הרעיון

המרכזי (או הרעיונות) מעוצב בטרגדיה.

מחזה מודרני (מן המאה ה-19 או מן המאה ה-20)

3. הסבר והדגם מה מאפיין את מערכת היחסים בין בני המשפחה במחזה המודרני שלמדת.

בתשובתך כתוב כיצד מערכת יחסים זו משקפת את הערכים של החברה הסובבת את המשפחה.

4. התפאורה, אביזרי הבמה וחפצים בעלי משמעות סמלית הם אמצעים המסייעים להדגיש את הרעיונות המרכזיים במחזה. הסבר והדגם קביעה זו על פי המחזה המודרני שלמדת.